

Sygn. akt II C 1320/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

II. Dnia 27 kwietnia 2015 roku

Sąd Rejonowy dla W. M.w W., II W. C., w składzie:

Przewodniczący SSR Małgorzata Wert

Protokolant apl.adw. Joanna Wiśniewska - Najgebauer

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2015 roku w W.

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko A. S.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. przyznaje i nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa adwokatowi A. N. kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) powiększoną o podatek VAT, tytułem opłaty za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

Sygn. akt. II C 1320/13

UZASADNIENIE

WYROKU z 27 kwietnia 2015 roku

Powód J. J. w dniu 27 marca 2012 roku (data prezentaty) złożył do Sądu Rejonowego w J. przeciwko A. S. pozew o zapłatę kwoty 60.000 złotych z tytułu zadośćuczynienia oraz wniósł o obciążenie pozwanej kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwana została wyznaczona jego pełnomocnikiem z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w W. do sprawy V Ca 1433/11. Wskazał, iż pozwana w dniu 12 marca 2012 roku sporządziła opinie prawną niecelowości wniesienia ww. skargi. Podniósł, iż przed sporządzeniem tej opinii pozwana nie skontaktowała się z powodem osobiście celem omówienia ww. sprawy. Według powoda zachowanie pozwanej stanowi naruszenie zasad etyki wykonywania zawodu radcy prawnego i przepisów prawa powszechnie obowiązującego a także naruszenie dóbr osobistych powoda.

(pozew, k.2 verte)

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy wJ. zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości a także ustanowił pełnomocnika z urzędu.

(postanowienie, k. 18)

Pozwana A. S. w dniu 23 sierpnia 2012 roku (data prezentaty) wniosła odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż zgodnie z art. 118 § 5 k.p.c. dopełniła obowiązków wynikających z przepisów prawa nałożonych na nią jako pełnomocnika świadczącego pomoc prawną z urzędu. Wskazała, iż pismem Okręgowej Izby Radców Prawnych L.dz.(...)została wyznaczona pełnomocnikiem z urzędu do prowadzenia sprawy sygn. akt. V

Ca 1433/11. Pozwana wskazała, iż niezwłocznie po otrzymaniu pisma z Okręgowej Izby Radców Prawnych zapoznała się w czytelni akt SO w W. z aktami VCa 1433/11. Z aktami zapoznała się dwukrotnie, w celu przeprowadzenia jak najdokładniejszej analizy stanu faktycznego oraz stanu prawnego sprawy. Po analizie akt, pozwana wskazała, iż nie stwierdziła żadnych podstaw prawnych do wniesienia skargi kasacyjnej, w pełni podzielając stanowisko Sądu Okręgowego w W. V Wydział Cywilny- Odwoławczy wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 lipca 2011 roku. Z uwagi na niestwierdzenie podstaw do wniesienia skargi stosownie do brzmienia art. 118 § 5 k.p.c. niezwłocznie zawiadomiła o tym fakcie Sąd Okręgowy w W. oraz powoda, przesyłając do SO i powoda pismo informujące o stwierdzeniu braku postaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Pozwana wskazała, iż do niniejszych pism dołączyła sporządzoną przez nią opinię prawną o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego. Wskazała, iż potwierdzenia o nadaniu ww. pism znajdują się aktach Sądu Okręgowego sygn. akt. V Ca 1433/11. Odnosząc się do zarzutu powoda, wskazała, iż żaden przepis prawa nie nakłada na radcę prawnego obowiązku „osobistego kontaktowania się” z osobą na rzecz której świadczona jest pomoc prawną z urzędu „w celu omówienia sprawy”. Pozwana wskazała, iż skontaktowała się drogą korespondencyjną z powodem, zatem nie może być mowy o naruszeniu dóbr osobistych powoda. Nadto pozwana podniosła, iż nawet w sytuacji niepodzielania przez powoda jej stanowiska w zakresie braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej powód nie mógłby niejako „zmusić” pozwanej do wniesienia przedmiotowej skargi wbrew opartemu na merytorycznym przesłankach przekonaniu o jej bezpodstawności. Przepisy prawa obligowały pozwaną do sporządzenia i przedłożenia opinii o braku podstaw do wniesienia przedmiotowej skargi. Wskazała, iż radca prawny nie może wnosić środka odwoławczego w przypadku, gdy w sposób oczywisty naruszałoby to ustawowe wymogi w tym zakresie. Pozwana podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej.

(odpowiedź na pozew, k. 37-40, 149-152)

Postanowieniem z dnia 11 września 2012 roku Sąd Rejonowy w J. na zarzut pozwanej przekazał sprawę do tut. Sądu.

(postanowienie, k.44)

W dniu 02 czerwca 2014 roku (data prezentaty) pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu wniósł pismo procesowe, w którym poparł w całości powództwo i wniósł o zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 60.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto wniósł o przyznanie pełnomocnikowi z urzędu kosztów reprezentacji z urzędu, nieopłaconej w całości, ani w części. Wskazał, iż powód domaga się dochodzonej kwoty na podstawie art. 23-24 k.c. w związku z art. 449 k.c. Wskazał, iż zdaniem powoda fakt złożenia przez pozwaną opinii o niecelowości skargi kasacyjnej narusza jego dobra osobiste, w szczególności prawo do sądu. Z okoliczności, że pozwana nie skontaktowała się z nim osobiście i nie omówiła sprawy wynika, zdaniem powoda, że naruszona została jego godność osobista.

(pismo procesowe pełnomocnika powoda, k. 141)

Na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2015 roku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(protokół rozprawy , k. 169)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana A. S. wykonuje zawód radcy prawnego w W..

Okręgowa Izba Radców Prawnych w W. pismem L. dz. U 484/PU- (...) wyznaczyła pozwaną pełnomocnikiem z urzędu dla powoda J. J. do reprezentowania jego praw w sprawie V Ca 1433/11 mającej się toczyć przed Sądem Najwyższym.

(pismo (...), akta sygn. V Ca 1433/11, 213)

Pozwana po dwukrotnym zapoznaniu się z aktami sprawy V Ca 1433/11 w dniu 12 marca 2012 roku zawiadomiła Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy oraz powoda J. J. , że nie stwierdza podstaw do wniesienia

skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Okręgowego V Wydziału Cywilnego Odwoławczego z dnia 27 lipca 2011 roku, sygn. akt. V Ca 1433/11 wraz z opinią o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego w przedmiotowej sprawie. Pozwana osobiście nie skontaktowała się z powodem J. J. przebywającym z Areszcie Ś. w W. .

(zawiadomienie, k. 222, akta sygn. V Ca 1433/11, s. 222; wniosek, k.223-224, akta sygn. V Ca 1433/11 , potwierdzenie nadania, k-225-227, akta sygn. V Ca 1433/11, potwierdzenie z czytelnicy, akta sygn. V Ca 1433/1, opinia, k.160 , akta sygn. II C 1320/13)

Stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów przytoczonych w nawiasach których prawdziwości strony nie kwestionowały .

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Powód J. J. w niniejszej sprawie domagał się zasądzenia kwoty 60.000 złotych od pozwanej A. S. z przekazaniem na cel społeczny Akademii Medycznej w G. tytułem zadośćuczynienia.

W niniejszej sprawie należało ocenić czy działanie pozwanej było bezprawne ,czy pozwana dopuściła się jakichkolwiek uchybień względem powoda w wyniku pełnienia funkcji pełnomocnika z urzędu ustanowionej w sprawie V Ca 1433/11 przez co naruszyła jego dobra osobiste . Powód zarzucił pozwanej, iż składając opinię, w której nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Okręgowego V Wydziału Cywilnego Odwoławczego z dnia 27 lipca 2011 roku, sygn. akt. V Ca 1433/11 nie „skontaktowała się z nim osobiście” celem omówienia ww. sprawy przez co naruszyła jego godność osobistą i pozbawiła prawa do Sądu.

W tym miejscu należy zważyć, iż zgodnie z art. 118 § 1 k.p.c. (kodeksu postępowania cywilnego) ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego.

§ 2. Adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania, chyba że z postanowienia sądu wynika, iż obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej.

§ 3. Z ważnych przyczyn adwokat lub radca prawny może wnosić o zwolnienie od obowiązku zastępowania strony w procesie. Sąd, zwalniając adwokata lub radcę prawnego, zwraca się jednocześnie do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych o wyznaczenie innego adwokata lub radcy prawnego. Przepis art. 1173 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd ma podjąć czynności poza siedzibą sądu orzekającego, sąd, na uzasadniony wniosek ustanowionego adwokata lub radcy prawnego, zwróci się w razie potrzeby do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych o wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego z innej miejscowości. Przepis art. 1173 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej.

Dodany art. 118 § 5 k.p.c wskazuje, że adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia może odmówić sporządzenia i wniesienia skargi, jeżeli nie widzi podstaw usprawiedliwiających jej wniesienie. Omawiane rozwiązanie w założeniu ma utrudniać wnoszenie oczywiście niezasadnych skarg kasacyjnych lub skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego orzeczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 21 września 2000 r., III CZP 14/00, OSNC 2001, nr 2, poz. 1). Przewidując prawo adwokata lub radcy prawnego do odmowy sporządzenia skargi, omawiany przepis zobowiązuje pełnomocnika do pisemnego zawiadomienia sądu o takiej sytuacji niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 2 tygodni od zawiadomienia o wyznaczeniu. Określenie takiego terminu umożliwia stronie ewentualne ustanowienie pełnomocnika z wyboru jeszcze przed upływem terminu dokonania czynności, jeżeli nie zgodzi się ona ze stanowiskiem pełnomocnika. Ponadto nowy art. 118 § 5 k.p.c. nakłada na adwokata i radcę prawnego obowiązek sporządzenia pisemnej opinii o braku podstaw do wniesienia skargi, którą pełnomocnik jest obowiązany dołączyć do zawiadomienia kierowanego do sądu i strony. Wraz z wykonaniem tych czynności ustaje obowiązek udzielenia pomocy prawnej spoczywający na wyznaczonym adwokacie lub radcy prawnym. Należy zauważyć, że omawiany przepis nie formułuje konkretnych wymagań co do treści opinii sporządzanej przez adwokata lub radcę prawnego, gdyż ma na względzie to, że przygotowywanie opinii prawnych należy do typowych przejawów świadczonej przez adwokatów i radców prawnych pomocy prawnej, a ustanowiony adwokat lub radca prawny powinni wykorzystywać wszelkie jurystyczne argumenty w celu przekonania strony do swojego stanowiska i uzmysłowienia jej braku perspektyw powodzenia środka zaskarżenia. Jeśli wziąć pod uwagę to, że negatywna opinia pełnomocnika z reguły zamknie stronie drogę do skutecznego dokonania zamierzonej czynności, omawiany przepis wskazuje, że sąd powinien dokonać oceny, czy opinia ta została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności (art. 118 § 6 k.p.c.). W razie niezachowania tych zasad sąd zawiadomi o tym organ samorządu zawodowego, co implikować będzie powstanie po stronie takiego organu obowiązku wyznaczenia innego wykwalifikowanego pełnomocnika.

Relacje zachodzące pomiędzy stroną a wyznaczonym dla niej adwokatem (radcą prawnym) z urzędu należy oceniać jak pomiędzy mocodawcą a pełnomocnikiem, któremu udzielone zostało pełnomocnictwo procesowe (por. orzeczenie SN z dnia 21 kwietnia 1999 r., I CKN 1423/98, LEX nr 738070). Wskazać należy, że do zastępstwa prawnego, którego źródłem może być umowa lub też, jak w przedmiotowej sprawie, postanowienie Sądu o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu, należy stosować przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu, gdyż celem działania pełnomocnika nie jest uzyskanie oczekiwanego przez stronę rezultatu, lecz działanie z zachowaniem należytej staranności.

Artykuł 118 § 5 k.p.c. usankcjonował normatywnie dotychczasowe stanowisko judykatury, zgodnie z którym adwokat (radca prawny) ustanowiony z urzędu ma prawo odmówić sporządzenia skargi kasacyjnej, jeżeli byłaby ona niedopuszczalna lub oczywiście bezzasadna (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 21 września 2000 r., III CZP 14/00, OSNC 2001, nr 2, poz. 1).

Przewidziany w tym przepisie termin do zawiadomienia sądu o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia ma na celu umożliwienie stronie, która nie zgadza się z taką oceną, ewentualne ustanowienie pełnomocnika z wyboru przed upływem terminu do dokonania czynności związanych ze sporządzeniem i wniesieniem skargi. Z uwagi na doniosłe konsekwencje odmowy sporządzenia skargi, uzasadniająca takie stanowisko opinia podlega ocenie sądu. W razie stwierdzenia, że została ona sporządzona bez zachowania zasad należytej staranności, sąd zawiadamia o tym właściwy organ samorządu zawodowego. Okręgowa Rada Adwokacka lub Rada Okręgowa Izby Radców Prawnych zobowiązana jest w takim przypadku wyznaczyć innego adwokata lub radcę prawnego. (Lex, Grzegorz Misiurek, Komentarz do art. 118 k.p.c., 2013.01.30)

Rozważając powyższe Sąd po analizie akt sprawy V Ca 1433/11 wskazuje, iż Sąd Okręgowy w W. nie dopatrywał się, aby pozwana A. S. nie zachowała zasady należytej staranności, w którym byłby zmuszony do zgłoszenia powyższego faktu do odpowiedniego organu samorządu zawodowego. Dlatego też Sąd oceniając dowody w sprawie, nie znalazł żadnych bezprawnych działań pozwanej A. S. na jakie powołuje się powód. Opinia prawna z dnia 12 marca 2012 r. (akta IC177/09, VCa (...)) sporządzona została w należyty sposób, obszernie spisana, ponadto spójnie i logicznie przedstawiła swoje stanowisko w sprawie. Pozwana A. S. nie dopuściła się żadnych niedoskonałości względem wykonywania swojego zawodu radcy prawnego. Powód nie zgadzając się ze stanowiskiem pozwanej miał prawo ustanowić pełnomocnika z wyboru czego nie uczynił. Rozważając zarzut powoda iż pozwana nie skontaktowała

się z nim należy wskazać, iż żaden przepis nie nakłada na pełnomocnika ustanowionego z urzędu, obowiązku skontaktowania się a także omówienia swojego stanowiska w sprawie ze swoim mocodawcą.

Powód roszczenie oparł na podstawie art. 23 k.c. i 24 k.c. wskazując, iż pozwana naruszyła jego dobra osobiste a szczególności prawo do sądu oraz godność osobistą.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

W tym miejscu wskazać należy, iż przesłankami udzielenia ochrony dóbr osobistych przewidzianej w art. 24 k.c. są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra i bezprawność zagrożenia lub naruszenia.

Wszystkie powyższe przesłanki muszą zaistnieć łącznie, przy czym pierwsze dwie przesłanki udowodnić musi powód dochodzący ochrony, natomiast na pozwanym spoczywać będzie ciężar udowodnienia, że naruszenie nie było bezprawne.

Powód musi przede wszystkim wykazać, iż doszło do zagrożenia lub naruszenia istniejącego dobra osobistego, przy czym dobra osobiste wymienia przykładowo przepis art. 23 k.c., stanowią iż należą do nich w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Nie jest to zamknięta lista dóbr osobistych, zaś orzecznictwo sądów ustaliło istnienie również innych dóbr osobistych. Nie jest zatem wystarczające powołanie się na bliżej niesprecyzowane naruszenie dóbr osobistych, rozumiane jako jakaś krzywda, dyskomfort, ujemne przeżycie psychiczne, bez bliższego określenia na czym one polegały.

Przepisem, do którego odsyła art. 24 § 1 k.c. jest przepis art. 448 k.c., który stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny (...).

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż podmiot, który dochodzi zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest zobowiązany do wykazania, że nastąpiło naruszenie dobra osobistego oraz, że działanie podmiotu naruszającego dobro miało charakter bezprawny, a ponadto winę podmiotu dokonującego naruszenia oraz związku przyczynowego między bezprawnym działaniem a naruszeniem dobra osobistego.

Należy wskazać, iż powód nie wykazał, aby pozwana naruszyła w jakiś sposób jego dobra osobiste. Powód wskazał, iż pozwana sporządzając opinię nie skontaktowała z nim w celu jej omówienia. Podnieść, należy iż pozwana nie dokonała jakichkolwiek uchybień pełniąc obowiązki pełnomocnika z urzędu w imieniu powoda. Zdaniem Sądu opinia pozwanej, jej poziom merytoryczny i termin jej sporządzenia czyniły zadość wymogom opisanym w art. 118 § 5 k.p.c. – zawierała ona bowiem szczegółowe uzasadnienie i została sporządzona w określonym 14 - dniowym terminie. Pozwana nadała odpis opinii powodowi oraz przedłożyła go w Sądzie Okręgowym. Na żadnym etapie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci pozbawienia go prawa do Sądu i naruszenia godności osobistej. Zdaniem sądu działania pozwanej nie były niezgodne z prawem i zasadami Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu a także nie doprowadziły do naruszenia dóbr osobistych powoda. Niemajątkowa ochrona dóbr osobistych uzależniona jest od wystąpienia dwóch przesłanek: zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego oraz bezprawności zachowania prowadzącego do naruszenia dobra osobistego. Powód w niniejszej sprawie powinien wykazać, że na skutek zachowania pozwanej doszło do zagrożenia lub naruszenia jego dóbr osobistych. W literaturze i orzecznictwie podkreśla się, że bezprawność winna być traktowana w kategoriach obiektywnej (przedmiotowej) kwalifikacji czynu z punktu widzenia jego zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego. Działaniem bezprawnym jest więc działanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Natomiast okolicznościami wyłączającymi bezprawność są: działania mające

oparcie w przepisach prawa, działania za zgodą pokrzywdzonego oraz w wykonywaniu prawa podmiotowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.06.2003 r., sygn. akt I CKN 480/01).

Stanowisko powoda, nie daje podstaw do przyjęcia, że w którymkolwiek momencie zachowanie czy działalność pozwanej A. S. charakteryzowało naruszenie dobra powoda w postaci pozbawienia prawa do Sądu i naruszenia godności osobistej.

Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa adwokatowi A. N. kwotę 3.600 złotych powiększonej o podatek VAT tytułem opłaty za pomoc prawną udzieloną z urzędu na mocy art. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. w związku z art. 2 ust.3 ww. rozporządzenia, w sprawie zgodnie w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, opłaty, o których mowa w ust. 1, sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak wyroku z dnia 27 kwietnia 2015 roku .